



REGLEMENTE FÖR INTERN KONTROLL

Inledning

1 § Syftet

Detta reglemente syftar till att säkerställa att såväl den politiska som den professionella ledningen samt övrig personal i kommunen samverkar för att med en rimlig grad av säkerhet kunna uppnå följande mål med den interna kontrollen:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Säkra tillgångar och förhindra förluster
- Eliminera och upptäcka allvarliga fel
- Befrämja etik och moral
- Skydda personalen mot oberättigade misstankar om oegentligheter

Kommentar

Begreppet *rimlig grad av säkerhet* innebär att en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta ska göras. Vid bedömning av kontrollnyttan ske inte endast ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för verksamheten hos alla intressenter.

Målet *ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet* innebär bl a att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställd verksamhetsidé och mål.

Målet *tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten* innebär att kommunstyrelsen och nämnderna samt de verksamhetsansvariga ska ha tillgång till rättvisande räkenskaper. Därutöver ingår en ändamålsenlig och tillförlitlig redovisning av verksamhetens prestationer avseende kvantitet och kvalitet samt övrig relevant information om verksamheten och dess resursanvändning.

Målet *efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.* innefattar lagstiftning såväl som kommunens interna regelverk samt ingångna avtal med olika parter.

Målet *säkra tillgångar och förhindra förluster* innebär att det är särskilt viktigt att kontrollrutinerna är tillräckliga kring de processer där pengar (kontanter eller värdepapper) samt andra stöldbegärliga tillgångar hanteras.

Målet *eliminera eller upptäcka allvarliga fel* gäller både avsiktliga och oavsiktliga fel. Målet *befrämja etik och moral* innebär att kommunstyrelse och nämnder har ett ansvar för att erforderliga regler och policys finns samt att alla aktörer ansvarar för en god kontrollmiljö.

Målet *skydd för personalen mot oberättigade misstankar om oegentligheter* uppnås bl a genom att personalen har tillräcklig kunskap och att intern kontroll uppfattas som en naturlig del i de olika verksamhetsprocesserna.

2 § Modell för intern kontroll

Intern kontroll ska ses som ett hjälpmedel och en integrerad del i verksamhetens grundläggande processer för att uppnå målen. Viktiga beståndsdelar för en god intern kontroll är:

- Kontrollmiljön
- Riskanalyser
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Tillsyn

Kommentar

Kontrollmiljön skapas av aktörerna och hur de samverkar i organisationen och handlar om det klimat som råder. Viktigt för kontrollmiljön är de regler, policy och målsättningar som finns, ledningens signaler om grundläggande värderingar och förhållningssätt. Det gäller att skapa en kultur där samtliga, såväl politiker som anställda, är förtrogna med vilka spelregler som gäller.

Risکانalyser – Att identifiera och analysera olika risker ska vara en ständigt pågående process och är avgörande för kommunens möjligheter att nå sina mål. Riskanalyser syftar till att föregripa och undanröja eventuella risker samt skapa en beredskap för oväntade händelser. Riskanalyserna ska beakta sannolikhet och väsentlighet.

Kontrollaktiviteter är de konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller helst eliminera de risker som finns. Det kan även handla om att säkerställa beredskap för att kunna hantera eller reagera på situationer som uppstår till följd av att olika händelser inträffar. Kontrollaktiviteterna ska integreras i de ordinarie verksamhetsprocesserna.

Information och kommunikation mellan aktörer och olika organisatoriska nivåer är en viktig förutsättning för en effektiv intern kontroll. Ledningen på olika nivåer har ansvar för att säkerställa att den information som krävs för att styra, följa upp och rapportera verksamheten erhålls.

Tillsyn syftar till att kontinuerligt utvärdera kontrollsystemet för att säkerställa att detta fungerar på avsett sätt. Via tillsynen sker en analys av existerande kontroller och att kontroller i rutiner och processer baseras på aktuell riskbedömning. Tillsynen ska resultera i förslag till förbättringar i syfte att stärka styrningen och den interna kontrollen. Tillsyn sker med hjälp av internkontrollplaner och uppföljningen av dessa.

Organisation av intern kontroll

3 § Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en organisation kring intern kontroll upprättas inom kommunen samt att kommunövergripande reglementen, regler och policys upprättas.

Med stöd av detta reglemente har kommunstyrelsen rätt att utfärda närmare föreskrifter och anvisningar för det interna kontrollarbetet.

Kommentar

Kommunstyrelsens övergripande ansvar för att verka för en god intern kontroll fastläggs här i enlighet med Kommunallagen 6:1-4 och 8:1. Kommunstyrelsen har således ett ansvar för att utforma en övergripande organisation för den interna kontrollen.

En annan viktig uppgift är att ta initiativ till, utveckla och formulera kommunövergripande anvisningar kring intern kontroll. Sådana anvisningar kan gälla såväl anvisningar för själva kontrollarbetet som regler och anvisningar för olika rutiner, exempelvis i frågor om attest, uppföljning, lönerapportering m.m.

4 § Nämnderna

*Nämnderna har det **yttersta** ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilda nämnden har därvid att tillse att*

- ❖ en organisation upprättas för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde*
- ❖ kommunövergripande reglementen, policys, regler och anvisningar följs*
- ❖ regler och anvisningar för den interna kontrollen utformas i enlighet med de lokala förutsättningarna samt att dessa formuleras och antas av nämnden*

Kommentar

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i KL 6:7 och 9:7. Det är alltid respektive nämnd som har det **yttersta** ansvaret för att utforma en god intern kontroll. I detta ansvar ligger, att med utgångspunkt från den övergripande interna kontrollorganisationen som fullmäktige har beslutat om, utforma en lokal organisation anpassad till respektive nämnds organisationsutformning. Vidare måste lokala regler och anvisningar för den interna kontrollen utformas. Det är viktigt att dessa regler och anvisningar **dokumenteras** och **antas** av nämnden.

5 § Förvaltningschefen

Inom nämndens verksamhetsområde ansvarar förvaltningschef eller motsvarande för att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll. I detta ansvar ligger att vederbörande ska leda arbetet med att åstadkomma och upprätthålla en god intern kontroll Dessa regler skall antagas av respektive nämnd.

Förvaltningschefen är skyldig att löpande rapportera till nämnden om hur den interna kontrollen fungerar.

Kommentar

Förvaltningschefen har det verkställande ansvaret för att arbeta fram regler och anvisningar om intern kontroll som är anpassade till den egna verksamheten. Förvaltningschefen kan uppdra till någon/några andra inom organisationen att konkret utforma förslag till regler och anvisningar.

I reglerna och anvisningarna anges också förvaltningschefens skyldighet att löpande rapportera till nämnden om hur arbetet med att utforma och förändra den interna kontrollen fortskrider samt hur den interna kontrollen fungerar. Förvaltningschefen svarar för att minst årligen skriftligt rapportera till nämnden och ge en samlad bedömning om hur den interna kontrollen fungerar. Allvarigare brott mot den interna kontrollen rapporteras omedelbart till nämnden.

6 § Verksamhetsansvariga

De verksamhetsansvariga cheferna på olika nivåer i organisationen är skyldiga att följa antagna regler och anvisningar om intern kontroll samt att informera övriga anställda om reglernas och anvisningarnas innebörd. Vidare har de att verka för att de anställda arbetar mot uppställda mål och att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll.

Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad. I de fall bristerna berör den överordnade ska bristerna rapporteras till förvaltningschef. I de fall bristerna berör förvaltningschef ska bristerna rapporteras till nämnd.

Kommentar

Med verksamhetsansvarig avses resultatenhetschefer, avdelningschefer och alla andra chefer på olika nivåer i organisationen.

De verksamhetsansvarigas ansvar för att arbeta i enlighet med de regler och anvisningar som har antagits av nämnden kring den interna kontrollen fastslås här. Alla anställda har en skyldighet att omedelbart rapportera fel och brister i det interna kontrollsystemet till den närmast överordnade som i sin tur också är skyldig att rapportera vidare uppåt i organisationen. Syftet med detta är givetvis att man inom förvaltningen omgående skall kunna vidta åtgärder för att komma tillrätta med de fel och brister som har uppmärksamrats.

7 § Övriga anställda

Övriga anställda är skyldiga att följa antagna regler och anvisningar i sin arbetsutövning. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad. I de fall bristerna berör den överordnade ska bristerna rapporteras till förvaltningschef. I de fall bristerna berör förvaltningschef ska bristerna rapporteras till nämnd.

Uppföljning av intern kontroll

8 § Nämndens skyldigheter

Varje nämnd har en skyldighet att styra och löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde. Nämnden ska som grund för sin styrning genomföra riskbedömningar för sin verksamhet.

Kommentar

Nämnden ska inom sin organisation tydliggöra ansvaret för den interna kontrollen och innebörden av denna. Nämnden ska också planera och prioritera arbetet med utveckling av rutiner för att stärka den interna kontrollen.

Som grund för planering, prioritering och uppföljning av internkontrollarbetet ska en risk- och väsentlighetsanalys (riskbedömning) göras.

9 § Intern kontrollplan

Nämnd skall varje år antaga en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen.

Kommentar

Inför varje verksamhetsår skall nämnden besluta om en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Olika granskningsområden bör väljas ut med utgångspunkt från en väsentlighets- och riskbedömning. Hur omfattande denna plan skall vara måste givetvis diskuteras med utgångspunkt från den omfattning och volym som nämndens verksamhet har, och den väsentlighets- och riskbedömning som har gjorts.

Kommunstyrelsen kan med stöd av 3 § i detta reglemente ange minimikrav på vad planen bör innehålla.

10 § Uppföljning av intern kontrollplan

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen skall, med utgångspunkt från antagen plan, löpande rapporteras till nämnden.

Kommentar

Rapporteringen bör ske skriftligen. Frekvens och utformning av rapporteringen ska beskrivas i den interna kontrollplanen.

11 § Nämndens rapporteringsskyldighet

Nämnden skall löpande eller senast i samband med årsredovisningens upprättande, rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom nämnden till kommunstyrelsen.

Rapportering skall samtidigt också ske till kommunens revisorer.

Kommentar

Kommunstyrelsen fastställer när rapport senast ska avlämnas. Rapporten ska innehålla omfattning av utförd uppföljning, utfallet och eventuella vidtagna åtgärder. Rapporten ska också vid behov innehålla förslag på åtgärder för förbättring av kommunens rutiner. Kommunstyrelsen kan med stöd av 3 § i detta reglemente utfärda särskilda anvisningar för hur denna rapportering ska vara utformad och när den ska ske.

Allvarligare brott mot eller brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till kommunstyrelsen.

12 § Kommunstyrelsens skyldigheter

Kommunstyrelsen skall med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll, och i de fall förbättringar behövs, föranstalta om sådana.

Kommunstyrelsen skall även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala företagen.

Kommentar

Kommunstyrelsen skall, med utgångspunkt från nämndernas rapporter och den egna uppföljningen inom styrelsens verksamhetsområde, utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll. I egenskap av ägare är det naturligt att information inhämtas om hur de interna kontrollsyste­men fungerar i de kommunala företagen. Det är också viktigt att denna utvärdering leder till att åtgärder vidtages till förbättringar av eventuella brister i kontrollsyste­met.

Kommunens revisorer bör här, liksom vid liknande diskussioner ute i nämnderna, vara lämpliga samtalspartners.

Kommunfullmäktige har den 16 december 1999, § 58, antagit ovanstående reglemente.

Kommunfullmäktige har vid följande tillfällen beslutat om ändringar i reglementet

29 augusti 2005, § 133